

Vapaaehtoiset suojeluohjelmat

Nopea ja kaikkien hyväksymä keino parantaa luonnon tilaa

Suomen uhanalaisten lajien osuus kasvaa

8 % (2000)

10,5% (2010)

11,9% (2020)

Luontokato jatkuu Suomen luonnossa

Häviämistodennäköisyys lajeilla ja luontotyypeillä (IUCN)

	Luontotyyppi	Eliölaji
Äärimmäisen uhanalainen (CR)	yli 50 % tulevan 50 vuoden aikana	on yli 50 % tulevan 10 vuoden aikana
Erittäin uhanalainen (EN)	yli 20 % tulevan 50 vuoden aikana	yli 20 % tulevan 20 vuoden aikana
Vaarantunut (VU)	yli 10 % tulevan 100 vuoden aikana	yli 10 % tulevan 100 vuoden aikana

Luontokato jatkuu Suomen luonnossa

- Suurin osa uhanalaisista lajeista elää metsissä (31,2%)
  - Uhanalaisuuden syitä ovat metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden sekä lahopuun väheneminen
-> METSO
- Luontotyyppien uhanalaisuus
  - perinnebiotoopit 100%
  - metsät 77%
  - Itämeren rannikko 58%
  - suot 55%
  - sisävedet ja rannat n. 20%
-> Helmi

Vapaaehtoisilla suojeleohjelmilla vahva tuki

- METSO on yleisesti hyväksytty toimintatapa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. (YM väliarvio 2019)
- Siihen on ollut tarjolla enemmän kohteita kuin rahaa suojeleun
- MTK, SLL, WWF 8.5.2023: Vaikka valtion talouteen kohdistuu paineita, pitkällä tähtäimellä rahoitusta on kasvatettava.
- 80% suomalaisista kannattaa suojelealueiden lisäämistä joko ehdottomasti tai varauksella. (Yle, TT, 2022)

Suomi on sitoutunut EU:n biodiversiteettistrategian ja Kunming-Montrealin sopimuksen tavoitteisiin

- Pidetään kiinni sopimuksista: Suomen tulee edistää suojelua ja ennallistamista tavoitteiden mukaisesti
- EU: Suojelualuetavoite 30%, josta 10% tiukasti suojeltua
- YK/CBD Kunming-Montreal: Vähintään 30% heikentyneistä ekosysteemeistä on tehokkaan ennallistamisen kohteena vuoteen 2030 mennessä
- EU:n ennallistamisasetus tuo sitovia tavoitteita, joiden toteuttamiseen vapaaehtoiset ohjelmat tukineen ovat hyvä keino

METSO on toimiva keino edistää metsiensuojelua

- Vakiintunut ja laajasti hyväksytty ohjelma on toimiva keino metsien suojeluun
- Rahoitusta on kasvatettava ja toteuttamisen henkilöresurssit on varmistettava
- METSO on jatkettava vuoden 2025 jälkeen
- Ohjelma on laajennettava kattamaan koko Suomen

Metsistä muitakin kuin puukauppatuloja

- Ohjelma lisää maanomistajien vaihtoehtoja metsiensä käyttöön
- METSOa voisi tehostaa hiilikorvauksella
- METKA: talousmetsien luonnonhoidolle pitäisi antaa 50%

Helmi-elinympäristöohjelma 2021-2030

- Elinympäristöjen väheneminen ja laadun heikkeneminen ovat keskeisiä luontokadon syitä, joihin puututaan Helmi-ohjelmassa
- Luonnonhoito tuo työtä ja toimeentuloa maaseudulle

- Ohjelmassa mm. ennallistetaan soita, hoidetaan perinnebiotooppeja, kunnostetaan lintuvesiä ja kosteikoita sekä pienvesiä
- Suomessa on esimerkiksi paljon ojitettuja soita, niiden ennallistamisesta hyötyvät luonto, vesistöt ja ilmasto

METSO ja Helmi tukevat myös hiilinieluja

- Luonnonvarakeskuksen mukaan suojelualueiden lisääminen on yksi tehokkaimmista keinoista vahvistaa hiilinieluja nopeasti (Luke 2021)
- Metsien suojelun lisääminen 2000-luvulla ei ole merkittävästi laskenut metsien kasvua. Vaikutus kokonaisnieluun positiivinen (Luke: Metsälain ilmastoarvio 2023)

METSO ja Helmi tukevat kuumenemiseen sopeutumista

- Monimuotoinen luonto on vastustuskykyisempi ympäristön muuttumiselle

NOUSU

- Vaelluskalojen kulun parantaminen (mm. tierummut, pienet padot)
- Virtavesiluontotyyppien kunnostus
- Siemenraha hankkeille - voimalapadoille tarvitaan toki velvoitemuutokset!
- Työtä ihmisille suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan sekä uusiin elinkeinoihin (kuten kalastus ja matkailu)

Lisäksi voimalaitospatojen kalatalousvelvoitteita päivitettävä

- Kala-ELYjen ja AVIen resurssien vahvistaminen, jotta kalatalousvelvoitteiden muutoshakemukset saadaan jouhevasti eteenpäin.
- Vesilain muutos, jotta kalatalousvelvoite saadaan myös niiden voimalaitosten vesilupiin, joissa sitä ei ole lainkaan (ns. nolovelvoitemuutos, joka on parhaillaan lausunnolla)

Tavoitteiden saavuttamisen aikataulu riippuu rahoituksen määrästä

- Vapaaehtoiset ohjelmat ovat avainkeino, jotta luontokato pysäytetään vuoteen 2030 mennessä – tämä ei onnistu ilman riittävää rahoituksen lisäämistä
- Luontopaneeli on arvioinut 10% metsiensuojeluun pääsemiseksi vuotuiseksi lisärahoitustarpeeksi noin 760 miljoonaa euroa vuodessa (ilman hallintokustannuksia)
- Luonnonvarakeskus on arvioinut, että EU:n ennallistamisasetusehdotuksen mukainen luontotyyppejen ennallistamistavoite tarkoittaa noin 2–6 miljoonan hehtaarin ennallistamista ja 13–19 miljardin euron toimenpidekustannuksia vuoteen 2050 mennessä – eli vähintään noin 480 miljoonaa euroa vuodessa
- Julkisen talouden suunnitelma 2024-27: luonnonsuojeluun 90-91 milj. euroa/vuosi.
- Vaikka suojeluun ja ennallistamiseen käytettäisiin myös muita keinoja **tavoitteisiin pääseminen aikataulussa edellyttää rahoituksen moninkertaistamista.**

Yhteenveto

- 1) METSO-, Helmi- ja Nousu-ohjelmat pysyviksi
  - METSO-ohjelman jatkosta päättäminen 2025 ja laajentaminen koko maahan
- 2) Rahoitusta tulee lisätä
  - Luontopaneelin arvio rahoitustarpeesta luontokadon pysäyttämiseksi 0,5-1% BKTsta
  - Mitä enemmän rahoitusta, sitä nopeammin ja varmemmin tavoitteet saavutetaan
- 3) Lisäksi viimeiset luonnon- ja vanhat metsät suojellaan valtion mailla jo vuonna 2023

Kiitos!

Toiminnajohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

Suomen
luonnonsuojeluliitto

Lue lisää

- Policy Brief SYKE & HY (2022): [Hiilikorvaus tehostamaan vanhojen metsien ja hiilivarojen suojelua METSO-ohjelmassa](#)
- Ympäristöministeriö (2019): [Kymmenen vuotta METSOa – Väliarviointi Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman ensimmäisestä vuosikymmenestä](#)
- Luonnonvarakeskus (2022): [Metso tilannekatsaus 2021](#)
- Luontopaneeli (2021): [Metsäluonnon turvaava suojelun kohdentaminen Suomessa](#)
- Luonnonvarakeskus (2023): [Euroopan unionin ennallistamisasetusehdotuksen luontotyyppi- ja turvemaatavoitteiden vaikutukset Suomessa](#)